

Поради батькам: як уникнути агресивної поведінки дитини

В наш час батьки не задумуються чому дитина демонструє агресивні реакції, не знають причину цього прояву і завжди карають за цей вчинок. Але це не правильно.

Погана поведінка дитини - привід для роздумів. Будь-який прояв дитячої агресії - це знак, сигнал внутрішнього дискомфорту. І наше завдання - з'ясувати причини, проаналізувати їх і подумати над тим, що хоче сказати дитина своєю поведінкою.

Як не сумно в цьому зізнаватися, але часто агресивну поведінку дітей провокують самі дорослі. Якщо в сім'ї, де виховується дитина, прийнято виражати свої емоції саме агресивними методами, то дитина дуже швидко зможе перейняти такий стиль поведінки. Він міркує, що якщо так поводитися можна батькам, то значить, можна і йому.

Якщо дитячу агресію не присікти на кореню, то з одиночного явища вона перетвориться на погану звичку. Тому батькам разом з дитиною важливо навчитися контролювати його гнів і лютю.

Основними причинами прояву дитячої агресії є:

- 1) прагнення привернути до себе увагу однолітків;
- 2) прагнення отримати бажаний результат;
- 3) прагнення бути головним;
- 4) самозахист і помста;
- 5) бажання ущемити гідність іншої з метою підкреслення своєї переваги.

Розрізняють 2 види агресії за відвертістю.

Пряма агресія спрямована точно на об'єкт, який викликає роздратування, вона виявляється у вигляді погроз, хамства і застосування сили.

Непряма агресія зазвичай спрямована на доступні об'єкти, на які безпечно випліскувати емоції. Наприклад, якщо дитина ображена на батька, вона може бити молодших братів і сестер або слабкіших однолітків.

Після висвітлення причин та видів агресивної поведінки у дітей доречно перейти до корекційної роботи з агресивними дітьми.

Подолання агресивної поведінки дитини — складний процес, адже йдеться про перебудову ставлень особистості та звичних способів реагування. Необхідно знайти ті «больові точки», які змушують дитину вдаватися до агресії. Тільки вивчення дитини та її оточення дає змогу вибудувати цілеспрямовану роботу з нею. Вона не може бути успішною без залучення до цього сім'ї. Вихідною позицією у подоланні проявів дитячої агресії є визнання того, що вона в переважній більшості випадків виявляється тоді, коли дитина з останніх сил обороняється, домагаючись таким чином задоволення своїх потреб. Які ці потреби, чому вони не можуть бути задоволені прийнятнішим шляхом, зрештою, чи завжди ці потреби конструктивні — все це потребує з'ясування.

Провідна ідея у подоланні дитячої агресії: не можна відповідати агресією на агресію. Зустрічаючи агресивну протидію, дитина ще більше утвердиться в справедливості своїх агресивних дій, у ворожості світу взагалі. Тому педагогічно невиправданою є поширена настанова батьків скривдженому: «Іди і дай здачі». Ще неприпустимо, коли батьки і педагоги займають щодо дитини, яка й справді демонструє неприємні зразки поведінки, ворожу позицію в цілому. Набагато конструктивнішим буде безумовний осуд агресивного спалаху, але без негативної оцінки дитини як особистості та обов'язкова підтримка позитивного в її поведінці.

Що стосується реакції на агресію, то варто пам'ятати декілька простих правил. Моментальне і жорстке покарання за бійку або лайку не дасть потрібного ефекту: дитина приховуватиме реакції від батьків, але почне зривати злість на інших. При цьому потурання також неприпустимо, дитина завжди відчуває невпевненість і коливання батьків. Профілактика агресії — це поступове і планомірне формування довірливих відносин, теплих і щирих. Для образного порівняння уявіть, що корекція запущеної агресії нагадує приручення дикої конячки — силу і слабкість вона не визнає, а єдине, що може спрацювати — довіра.

Тому батькам варто роботу щодо уникнення агресивної поведінки дитини проводити у чотирьох напрямках:

1. Навчити дітей соціально прийнятих способів вираження гніву (вчити дітей прямо заявляти про свої почуття та виражати гнів у формі гри – переносячи його на гумові та м'які іграшки, подушки, «склянки для крику» тощо). Ця техніка особливо корисна для роботи з несміливими, не впевненими в собі дітьми, але її не можна рекомендувати для тих, хто працює з дітьми холеричного типу активності.

2. Навчати дітей прийомів саморегуляції, вмінні володіти собою за різних ситуацій, для них корисними будуть будь-які релаксаційні та психогімнастичні вправи, зважаючи на м'язову напругу й зажими в ділянці кисті рук і обличчя. Наприклад, піднімаючи та кидаючи «тяжку штангу», дитина зменшує напруженість, відволікається та відпочиває. Одним із прийомів самоконтролю є стискання в кишені «чарівного камінчика», який попередить агресивні бажання.

3. Для виходу з конфліктних ситуацій агресивних дітей необхідно навчати різних комунікативних умінь: вітання і прощання, звертання, прохання про підтримку, послугу, допомогу, надання допомоги, вдячності, відмови.

4. Обговорюючи агресивні вчинки, необхідно запитувати, що відчуває дитина, як і коли вона співпереживає та співчуває іншим, як реально може допомогти ровесникові. Аналізуючи поведінку казкових персонажів, через довірливу розмову в колі дітей, через сюжетно-рольові ігри, дорослий має змогу формувати довіру до людей.

Дорослим важливо у будь-якій справі знайти для дитини особисту значущу мету і спрямувати зусилля на підвищення самооцінки та зміцнення впевненості у собі. Будуючи стосунки на основі переконання, доброзичливого тону спілкування, надаючи можливості дитині реалізувати організаторські здібності, необхідно спокійно і твердо стояти на своїх виховних позиціях. Оскільки дитяча агресивність часто пов'язана з непередбачуваними емоційними реакціями і руйнівними наслідками, засвоєння неадекватних соціально прийнятих способів попередження агресії стає першочерговою необхідністю. Будьте уважні до своєї дитини!

Консультація для батьків

«Найліпший мотив до діяльності, або давай зробимо це разом»

Здавна родина є необхідною умовою людського існування. Природними вихователями дитини є її батьки. Роль сім'ї в суспільстві не порівнювана за своєю значимістю із жодним соціальним інститутом, адже саме в сім'ї формується і розвивається особистість дитини, відбувається оволодіння нею соціальними ролями, необхідними для успішного життя в соціумі. У сім'ї створюються умови для пізнання дитиною всіх сфер земного буття людини, закладаються основи моральності, формуються норми поведінки, розвиваються індивідуальні якості особистості. Сім'я сприяє не лише формуванню, а й самоствердженню особистості, стимулює її соціальну, творчу активність, розкриває індивідуальність. Особливості взаємин батьків і дітей бувають різними. Вони реалізуються в їх свідомій діяльності через певний стиль життя, переконання і вчинки.

Більшість сучасних батьків переконані в тому, що роблять все необхідне для правильного виховання дітей. Та реалії життя свідчать, що і час, і характер спілкування батьків і дітей бувають дуже обмеженими. Для успішного розвитку дітям украй необхідно, щоб дорослий був завжди поряд, виявляв уважність та повсякчас спілкувався з ними.

Який вид діяльності найбільше до вподоби дітям?

У дитинстві кожному з нас читали чудове оповідання російської дитячої письменниці Валентини Осєєвої «Чарівне слово», у якому йшлося про чудодійну силу «чарівного» слова «будь ласка». По-справжньому «чарівними» є й інші слова ввічливості, як-от: «дякую», «дозвольте», «вибачте», «доброго дня» тощо. Знати ці слова та використовувати у своєму мовленні має кожна вихована людина. Та не всім нам відомо про існування не менш «чарівних» слів, які спонукають

дітей до дії та взаємодії з дорослим. Щоб дослідити, яким з доступних видів діяльності віддають перевагу діти молодшого шкільного віку в закладі освіти, я провела опитування дітей. Завданням було з'ясувати, які види діяльності найбільше їм до вподоби:

- ↓ гра;
- ↓ малювання;
- ↓ праця;
- ↓ експериментування;
- ↓ конструювання;
- ↓ слухання казок чи інших творів дитячої літератури.

Гіпотетично я передбачила, що на першому місці опиниться гра, на другому — малювання, а на останньому — праця. Власне, здебільшого метою цього педагогічного експерименту було з'ясувати ставлення дитини до трудової діяльності. З огляду на те що дітям ще складно зробити вибір зі значної кількості запропонованих варіантів через вікові особливості пам'яті, я пропонувала обирати лише з трьох видів діяльності.

Використання «чарівних» слів як один із прийомів формування інтересу дітей до праці

І раптом ...! Я знайшла «чарівні» слова, використовуючи які, змогли б зі 100%-вим успіхом досягати бажаного результату. Це були слова: «Зі мною разом».

Справді, з'ясувалося, що для досягнення бажаного ефекту у взаємодії з дитиною варто лише змінити формулювання запитання чи звернення до неї, додавши «чарівні» слова.

Формулювати запитання правильно так: Чим тобі хотілося б зараз зайнятися: погратися, помалювати чи разом зі мною, витерти пил на полицях?

Що ти хотів би зараз робити: зі мною разом прибирати зі столу, гратися чи розглядати книжки?

Що будеш робити: будувати з піску, зі мною прибирати двір чи малювати?

Розвиток партнерської взаємодії дорослого й дитини.

Спільна діяльність із дорослим настільки значима для дитини, що заради задоволення потреби бути поряд з ним, дитина відмовляється від найулюбленіших своїх занять — ігор, читання, малювання тощо. Звичайно, лише в тому разі, якщо ця діяльність супроводжується позитивними емоціями спілкування, підтримкою, оцінюванням затрачених дитиною зусиль і схваленням досягнутих результатів.

Спілкування — основний вид діяльності, в якому відбувається розвиток особистості. Лише у спілкуванні дитина може проявити себе як людина відносно іншої людини, і лише у спілкуванні з дорослим може повноцінно розвиватися. Для організації педагогічно виправданого спілкування дорослих з дитиною дорослі — педагоги й батьки — мають усвідомити, що дитина — не об'єкт для догляду, а партнер дорослого у доступних віковим можливостям видах діяльності. Спілкуватися з дорослим дитина починає за допомогою усмішки, що є першим соціальним жестом, адресованим йому. Впродовж першого року життя дитини таке спілкування відбувається шляхом обміну емоціями. Надалі, у процесі того, як дитина оволодіває вміннями діяти з предметами, її ставлення до близьких людей та соціального оточення змінюється. Дитина виявляє бажання не лише обмінюватися позитивними емоціями, а й спілкуватися на практичні «ділові» теми. Від дорослого дитина потребує вже не лише уваги й ласки, а й близької взаємодії та співпраці. Здатність дитини до наслідування є вагомим чинником її розвитку. Адже дитина тягнеться до того, хто є для неї зразком для наслідування, — до дорослого. Спостерігаючи за розвитком ігрової діяльності дітей, помітили: що менша за віком дитина, то більше у процесі ігор їй потрібен дорослий.

Спільно з дорослим дитина відпрацьовує ігрові вміння, які згодом використовуватиме в іграх з іншими дітьми. Саме тому гратися з дитиною просто необхідно і в жодному разі не можна відкладати це на потім. Те, що дорослі у спілкуванні з дітьми переносять «на потім», «на завтра», може ніколи не відбутися, оскільки час минає безповоротно.

Я раджу дорослим — батькам — включати дитину в усі доступні її силам і віковим можливостям види діяльності. А ще — впроваджувати в життя родини нові традиції і дотримуватися їх, формуючи особливий стиль спілкування.

Результатом тісної взаємодії дорослого з дітьми є те, що діти стають ліпшими, розумнішими, добрішими, більше вміють і прагнуть вчитися нового. Достатньо не лінуватися душею і частіше казати дитині «чарівні» слова: «Давай зі мною разом!». Перевірте самі!

